

**„SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK MODERNIZÁCIÓJA, KÖZPONTI ÉS
TERÜLETI STRATÉGIAI TERVEZÉSI KAPACITÁSOK MEGERŐSÍTÉSE,
SZOCIÁLPOLITIKAI DÖNTÉSEK MEGALAPOZÁSA”**

TÁMOP 5.4.1. KIEMELT PROJEKT

IV. Pillér

**Kábítószer probléma kezelésével összefüggő szolgáltatások fejlesztése pillérrel
összefüggő helyi munkákra vonatkozó feladatok**

IV.1.2.4.1. Helyi kockázat-elemzés a szükséglet-meghatározási és értékelési eszköztár működését veszélyeztető vagy bizonytalanra tevő hatások azonosítása érdekében

IV.1.2.4.2. A szükséglet-meghatározásra szolgáló rendszer működési eredményeinek konvertálása a helyi szolgáltatási háló értékelési rendszer igényeinek megfelelően – a konverziós folyamat vizsgálata, torzulások, helyi konszenzusok létrehozása az elfogadható bizonytalansági szintekről

TANULMÁNY

Célok elemzése

Készítették:

A miskolci DROGAMBULANCIA ALAPÍTVÁNY munkatársai

Juhászné Ceglédi Tünde

Koleszár Ágnes

A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet megbízásából

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezetés.....	3
II. A helyszín rövid bemutatása	3
III. Konkrét célok a helyi fejlesztésre vonatkozóan	4
<i>Korai kezelésbe vétel– az egészségügyi alapellátásban dolgozók érzékenyítése.....</i>	<i>4</i>
IV. Célok elemzése.....	4
<i>IV.1. Alacsonyküszöbű szolgáltatás fejlesztése.....</i>	<i>4</i>
<i>IV.1.a. Megkereső munka fejlesztése .....</i>	<i>5</i>
<i>IV.1.b. Parti szerviz megszervezése és működtetése .....</i>	<i>6</i>
<i>IV.1 c. Drop In helyiség kialakítása .....</i>	<i>7</i>
<i>IV.2. Nappali ellátás kialakítása.....</i>	<i>8</i>
<i>IV.3. Önszorgató csoport létrehozása, támogatása .....</i>	<i>8</i>
<i>IV.4. Közösségi tér kialakítása.....</i>	<i>9</i>
<i>IV.5. Korai kezelésbe vétel fejlesztése– az egészségügyi alapellátásban dolgozók érzékenyítése .....</i>	<i>9</i>
V. A lehetséges fejlesztések prioritási listája	10
<i>V.1. Korai kezelésbe vétel fejlesztése – az egészségügyi alapellátásban dolgozók érzékenyítése .....</i>	<i>10</i>
<i>V.2. Alacsonyküszöbű szolgáltatás fejlesztése .....</i>	<i>11</i>
<i>V.2.a. Megkereső munka fejlesztése .....</i>	<i>11</i>
<i>V.2.b. Parti szerviz megszervezése és működtetése .....</i>	<i>11</i>
<i>V.2 c. Drop In helyiség kialakítása.....</i>	<i>11</i>
<i>V.3. Önszorgató csoport létrehozása, támogatása.....</i>	<i>11</i>
<i>V.4. Nappali ellátás kialakítása .....</i>	<i>12</i>
<i>V.5. Közösségi tér kialakítása .....</i>	<i>12</i>

I. Bevezetés

Jelen tanulmány célja a Miskolcon elvégzett szükségletfelmérés alapján megfogalmazott szolgáltatásbeli hiányosságokra reagáló célok kijelölése és azok elemzése a SWOT analízis módszerével.

A módszer segítségével azonosíthatóak:

- Az erősségek, melyekre a cél/fejlesztés alapozható. Olyan belső pozitív tényezők, amelyek jól működnek és befolyásolhatók.
- A gyengeségek, melyek gátolhatják a cél/fejlesztés elérését. Olyan belső negatív tényezők, amelyek nem jól működnek, de befolyásolhatók a helyzet javítása érdekében.
- A lehetőségek, melyek kívülről segíthetik a célok elérését, ösztönözhetik a fejlesztést. Olyan külső kedvező adottságok, amelyek nem befolyásolhatók, de rájuk építve kihasználhatók az erősségek.
- A veszélyek, amelyek kívülről akadályozhatják a célok/fejlesztés elérését. Olyan külső korlátok, negatív tényezők, amelyek nem befolyásolhatók és csökkentik a siker esélyeit, kockázatot jelenthetnek.

Az elemzés kiterjed a vizsgálat tárgyát képező város, a célokat megvalósító szervezet, ágazat pozitív és negatív belső tényezőire – az erősségekre, gyengeségekre, illetve ez utóbbi kiküszöbölésének lehetőségeire –, valamint a pozitív és negatív külső adottságokra – veszélyekre és lehetőségekre – fókuszál. A cél az, hogy az elemzéssel felmérjük mindazokat a tényezőket, melyek szükségessé és lehetővé teszik a fejlesztést, illetve elősegíthetik, vagy akadályozhatják a kijelölt célok elérését.

II. A helyszín rövid bemutatása

Az Észak-magyarországi régió egészen a kilencvenes évekig Magyarország egyik legiparosodottabb régiója volt. A kilencvenes évek végére a hagyományos ágazatok hanyatlásának, az ipari termelés visszaesésének eredményeként a régió hosszan elhúzódó, tartós válságához vezetett.

Miskolc hazánk harmadik legnépesebb városa (172.000 fő). Borsod-Abaúj-Zemplén megye és ezen belül Miskolc városa az országos átlaghoz viszonyítva erősen fertőzöttnek bizonyul szenvedélybetegségek tekintetében.

Miskolc városában addiktológiai gondozó nem működik, a pszichiátriai szakrendelők látják el a legális szerhasználókat, az illegális szereket fogyasztó betegeket a miskolci drogambulanciára irányítják.

A Drogambulancia statisztikai adatai azt mutatják, hogy az illegális szerhasználat kezdete egyre fiatalabb életkorra tolódik. Legjellemzőbb a 15-24 éves korosztályban, növekvő tendenciát mutat a 35 év felettiek száma is.

III. Konkrét célok a helyi fejlesztésre vonatkozóan

Fejlesztési célok	A szolgáltatás elérhetősége (elérhető: X)	Megvalósításban bevonható egységek	Feladatok
Alacsonyküszöbű szolgáltatás	X	Baptista Szeretetszolgálat Drogambulancia Alapítvány	2 új szolgáltatás kialakítása
Megkereső tevékenység	X	Baptista Szeretetszolgálat Drogambulancia Alapítvány	A megkeresést végző szakemberek számának bővítése
Parti szervíz			Szakmai megvalósító felkutatása
Drop In		Baptista Szeretetszolgálat	Személyi és tárgyi feltételek megteremtése
Nappali ellátás		Baptista Szeretetszolgálat Drogambulancia Alapítvány	2 szolgáltatás személyi és tárgyi feltételeinek megteremtése Engedélyeztetés
Önsegítő csoport		Önmegvalósítás Egyesület	Szakmai segítség nyújtása
Közösségi tér		Baptista Szeretetszolgálat	Személyi és tárgyi feltételek megteremtése
Korai kezelésbe vétel – az egészségügyi alapellátásban dolgozók érzékenyítése		Kábítószerügyi Egyeztető Fórum	Információnyújtás, felvilágosítás

IV. Célok elemzése

IV.1. Alacsonyküszöbű szolgáltatás fejlesztése

Miskolc városában a már működő alacsonyküszöbű szolgáltatások mellett további két szolgáltatás létrehozása:

- Miskolc város nyugati részén (Vasgyár) – fő probléma: szerves oldószer használók (szipu) nagyszámú megjelenése, itt a helyzetet a mélyszegénység problémájával együtt kell kezelni
- Belvárosi-lakótelep – fő probléma: serdülőkorúak intravénás droghasználata

Az alacsonyküszöbű kifejezés arra utal, hogy a szolgáltatást végzők nem támasztanak magas követelményeket az igénybe vevőkkel szemben a szolgáltatás igénybevételének szinte nincs

feltétele. A szenvedélybetegségek ártalmait csökkentő, pszichoszociális támogatást, életviteli tanácsadást nyújtó programok, szolgáltatások térítés nélkül, könnyen elérhetőek, akár a szolgáltatás kihelyezésével, mobilizálásával is sokak által igénybe vehetők.

Az ellátás során nincsenek szigorú elvárások, terápiás szerződések, nem követelmény az absztinencia, nem feltétel a betegbiztosítás (TAJ-kártya), a szolgáltatást igénybevevő akár nevének közlése nélkül is kaphat segítséget. Az alacsonyküszöbű intézmény az, ahol a változást igénylő szenvedélybetegek, addiktológiai problémával küzdők, kortársaik, hozzátartozóik, közvetlen szociális környezetük szolgáltatásban részesül.

A szolgáltatások célja a szenvedélybetegek, az addiktológiai problémával küzdők és közvetlen környezetük elérése, fogadása, aktuális problémájuk kezelése, a lehetséges járulékos ártalmak csökkentése, a változás elindítása és segítése. Célcsoportjaik között egyaránt megtalálhatóak a deviáns életvitelű fiatalok, a nehezen elérhető és magas kockázatú csoportok.

Az alacsonyküszöbű intézmények, szolgáltatások sajátos módszerei, eszközei, eljárásai alkalmasak lehetnek az igénybevevő súlyosabb testi lelki károsodásainak, szociális és egyéb veszteségeinek megelőzésére, aktuális állapotának szinten tartása, javítására, további szolgáltatások igénybevételeinek motiválására.

SWOT ANALÍZIS

Legfontosabb erősségek	Legfontosabb gyengeségek
Elkötelezett szakemberek Intézményi együttműködések Szakmai megalapozottság Személyes tapasztalatok Szakmai program KEF működése	Telephely hiánya Tárgyi eszközök beszerzésének forráshiánya Szakember túlterheltség
Legfontosabb lehetőségek	Legfontosabb veszélyek
Helyi önkormányzat hozzáállása A jelenlegi szolgáltatók pozitív megítélése, ismertsége Képzési lehetőségek Önkormányzat tulajdonában lévő használaton kívüli ingatlanok	Forráshiány Bizonytalan finanszírozás Negatív előítélet Szakmapolitikai bizonytalanság Nincs elfogadott drogstratégia

IV.1.a. Megkereső munka fejlesztése

- amfetamint, mefedront, szerves-oldószert szerhasználók elérése

A megkereső munka olyan segítő tevékenység, amelynek célja az ellátási területen élő, vagy ott életvitelszerűen tartózkodó, vagy az ellátási területen meghatározott céllal megjelenő, „rejtőzködő” – segítő intézménnyel kapcsolatot nem tartó droghasználó egyénnel, csoportokkal, közösségekkel történő – kapcsolatfelvétel.

A kapcsolatfelvétel célja a nehezebben elérhető csoportok ellátása, annak érdekében, hogy felmérhetőek legyenek a szükségleteik, és meghatározhatóak legyenek az e szükségletekre adható segítői válaszok.

SWOT ANALÍZIS

Legfontosabb erősségek	Legfontosabb gyengeségek
Elkötelezett szakemberek A város veszélyeztetett területeinek ismerete Szakmai tapasztalat Háttérintézményekkel való jó kapcsolat Működő szolgáltatásokhoz való integrálás KEF működése Önkéntesség terjedése	A probléma nagyságának, illetve a valós szükségletek ismeretének a hiánya Speciálisan e területre képzett szakemberek hiánya
Legfontosabb lehetőségek	Legfontosabb veszélyek
Minimális infrastrukturális háttér igénye van A családsegítő központ keretében működő szociális munka tapasztalatai	Forráshiány Bizonytalan finanszírozás Negatív attitűd Szakmapolitikai bizonytalanság Nincs elfogadott drogstratégia

IV.1.b. Parti szerviz megszervezése és működtetése

A parti szerviz olyan segítő tevékenység, amelynek célja a biztonságos szórakozás és a biztonságos táncolás elősegítése az elektronikus zenei partikon. A parti szerviz szolgáltatásai a szermentes, a szereket kipróbáló, alkalmi és rekreációs használó egyéneket és csoportokat egyaránt célozzák. A szolgáltatások elsősorban a droghasználatból adódó fizikai és pszichoszociális ártalmak csökkentésére irányulnak.

A parti szerviz legfőbb szolgáltatásai:

- biztonságos szórakozás szemléletmódjának átadása
- pihenési lehetőség biztosítása
- a célcsoport szükségletei szerinti, a droghasználat ártalmait csökkentő információk megadása
- a célcsoport ellátása a droghasználat ártalmait csökkentő információs anyagokkal, egyéb ártalomcsökkentő eszközökkel
- a célcsoport tagjainak informálása, tájékoztatása a problémáikkal foglalkozó egészségügyi, szociális intézmények szolgáltatásairól,
- szükség szerint az intézményi szolgáltatások elérésének elősegítése,
- krízisintervenció

SWOT ANALÍZIS

Legfontosabb erősségek	Legfontosabb gyengeségek
KEF működése	Szakemberhiány Működtető szervezet hiánya Információ hiány Tapasztalat hiány
Legfontosabb lehetőségek	Legfontosabb veszélyek
Jó gyakorlatok az ország más pontjain Szakmai támogatottság Média Önkéntesség terjedése	Forráshiány Érdektelenség Szórakozóhelyek elutasító hozzáállása Szórakozóhelyek ellenérdekeltsége

IV.1 c. Drop In helyiség kialakítása

A Drop In (megpihenő klub/ kontaktklub) elsősorban szerhasználó szenvedélybetegek számára minimális elvárások mellett biztosít pihenési, józanodási lehetőséget. A Drop In programjai kiegészülhetnek a pszichoaktív anyag-használat ártalmainak mérséklésére irányuló további szolgáltatásokkal.

A szolgáltatás tartalma:

- melegedő, pihenő funkció
- intoxikált kliensek számára józanodási lehetőség biztosítása
- elsősegély (lásd a megkereső munkánál leírtakat!)
- testi/lelki krízis-menedzselés
- információnyújtás (segítő intézményekről)
- szociális segítség

SWOT ANALÍZIS

Legfontosabb erősségek	Legfontosabb gyengeségek
Elkötelezett szakemberek Szervezeti háttér biztosított KEF működése	Gyakorlati tapasztalat hiánya Infrastrukturális háttér hiánya Lakóközösségek ellenállása
Legfontosabb lehetőségek	Legfontosabb veszélyek
Hazai és külföldi tapasztalatok Média	Negatív előítélet Forráshiány Bizonytalan finanszírozás Szakmapolitikai bizonytalanság Nincs elfogadott drogstratégia

IV.2. Nappali ellátás kialakítása

Miskolc városban nem működik szenvedélybetegek nappali ellátása.

Az ellátás célja: a szenvedélybetegek komplex pszicho-szociális rehabilitációjának segítése, önsegítő aktivitásuk támogatása, az integráció és reintegráció, valamint a társadalmi kirekesztettség megakadályozása, a kliens környezetében élők - a társadalom - negatív attitűdjének megváltoztatása.

Nappali megnevezés arra utal, hogy adott helyiségben napközbeni ellátásokat nyújt szenvedélybetegek részére. Fontos, hogy ezek a szolgáltatások a kliensek széles köre számára legyenek elérhetőek, és a szenvedélybetegségből adódó sokrétű problémára egyéni megoldások megtalálását segítse elő.

A szer vagy viselkedési addikció hatásaiban nemcsak az azzal élő, visszaélő egyén érintett, hanem a családtagjai, a szűkebb, tágabb környezete is, ezért a szolgáltatásoknak nem elég csak az egyént megcélozni, hanem a környezetében élők számára is elérhető ellátásokat kell biztosítani a szenvedélybetegek nappali ellátása keretében.

A szolgáltatás egyéni szükségletekre alapozott, hosszabb távú ellátásokat kínál, amely nagymértékben épít a kliensek aktív és felelős részvételére, valamint a nyitott programokon résztvevők kooperatív készségére.

SWOT ANALÍZIS

Legfontosabb erősségek	Legfontosabb gyengeségek
Elkötelezett szakemberek Kidolgozott szakmai program Intézményi együttműködések	Infrastruktúra hiánya Valós szükségletek ismeretének hiánya
Legfontosabb lehetőségek	Legfontosabb veszélyek
Normatívát kiegészítő pályázatok Jó gyakorlatok az országban Önkormányzati támogatottság Jó média kapcsolatok	Forráshiány Bizonytalan finanszírozás Törvényi szabályozás bizonytalansága

IV.3. Önsegítő csoport létrehozása, támogatása

Az önsegítő csoportok a kölcsönös segítségre és egy speciális cél elérésére alakult önkéntes kiscsoport struktúrák. Azonos élethelyzetű emberek hozzák létre, egymás kölcsönös segítésére. Az önsegítő csoportok társulásának célja egy közös szükséglet kielégítése, közös egészségkárosodás vagy probléma leküzdése, a kívánt társadalmi illetve személyes változás előidézése. Az önsegítő csoportok szemtől szembeni interakciókat, a tagok személyes felelősségét hangsúlyozzák, anyagi segítséget és érzelmi támogatást egyaránt nyújtanak egymásnak.

SWOT ANALÍZIS

Legfontosabb erősségek	Legfontosabb gyengeségek
Vannak absztinens segítők Infrastrukturális háttér biztosított Szakmai háttér biztosított	Valós szükséglet ismeretének hiánya Anonimitás kérdése
Legfontosabb lehetőségek	Legfontosabb veszélyek
Jó gyakorlatok az országban Pénzügyi erőforrást nem igényel Jó média kapcsolatok	Érdektelenség Társadalmi elutasítás

IV.4. Közösségi tér kialakítása

Pláza projekt és alternatíva típusú szolgáltatások kiépítése. A közösségi tér a helyi lakosok szabadidejének aktív, közösségben történő eltöltését szolgálja, közösségi programoknak biztosít helyszínt, a közösségek aktivitását segíti elő, közösségi funkciókat lát el. A helyi közösségi erőforrásokra támaszkodva segítik elő a szerhasználattal szembeni vonzó alternatívák biztosítását, illetve biztosítják a segítő szolgáltatásokhoz való eljutás lehetőségét.

SWOT ANALÍZIS

Legfontosabb erősségek	Legfontosabb gyengeségek
Intézmények közötti jó kapcsolat Vannak elköltezett szakemberek Szakmai háttér biztosított	Szakemberek túlterheltsége Nem a megfelelő szakember végzi a munkát A közösség szükségleteinek megfelelő programok hiánya
Legfontosabb lehetőségek	Legfontosabb veszélyek
Önkormányzati szerepvállalás Motivált közösségi házak A már működő közösségek bevonása Önkéntesség terjedése	Érdektelenség Forráshiány, a programok működése sok esetben pályázatfüggő A programok hosszú távú fenntarthatósága nem biztosított

IV.5. Korai kezelésbe vétel fejlesztése– az egészségügyi alapellátásban dolgozók érzékenyítése

Az egészségügyi alapellátásban dolgozó szakemberek érzékenyítése a drogprobléma iránt. Az egészségügyi alapellátásban a minimális intervenció gyakorlata alig terjedt el, a háziorvosok többsége nem törekszik aktívan a szenvedélybetegek azonosítására, a betegek informálására és szakemberhez való irányítására, holott ezeknek a hatásossága bizonyított és tömeges alkalmazásuk társadalmi szinten is képes lehet a probléma kiterjedtségét befolyásolni.

A fejlesztés érdekében az egészségügyi alapellátásban dolgozó szakemberek ismereteinek bővítése.

SWOT ANALÍZIS

Legfontosabb erősségek	Legfontosabb gyengeségek
Elkötelezett szakemberek Személyes kapcsolatok Szaktudás Képzési tapasztalat Kidolgozott szakmai program Infrastrukturális háttér biztosított	Információhiány Akadozó információáramlás Szenvedélybetegségek felismerésének hiánya Képzések hiánya
Legfontosabb lehetőségek	Legfontosabb veszélyek
KEF működése Szakmai támogatottság Önkormányzati támogatottság	Érdektelenség Forráshiány A probléma bagatellizálása Célcsoport túlterheltsége

V. A lehetséges fejlesztések prioritási listája

A célok elemzése alapján elmondható, hogy a fejlesztésben résztvevő szervezetek szerint a legfőbb nehézséget az okozza, hogy a kábítószer-probléma csökkentésére irányuló tevékenységekre nem áll rendelkezésre elegendő anyagi forrás.

A prioritási lista felállításakor elsődleges szempont volt, azoknak a céloknak a megvalósítása, amelyek legkevésbé függenek bizonytalan anyagi forrásoktól. A SWOT analízis alapján megfogalmazódott szempontok figyelembe vételével azok a célok kerültek a listán előre, amelyek elérése során a legkisebb kockázata van külső negatív befolyásoló tényezők felbukkanásának, illetve amelyek sikeres megvalósításához a szempontokat összevetve a legnagyobb esély lehet.

V.1. Korai kezelésbe vétel fejlesztése – az egészségügyi alapellátásban dolgozók érzékenyítése

Az alapellátás kompetenciájának növelése elsősorban képzésekkel biztosítható.

A meglévő, kidolgozott szakmai programokra építve képzések szervezése az alapellátásban dolgozók részére szakmai tudásuk fejlesztése és a probléma iránti érzékenyítésük növelése érdekében.

Információ áramlás hatékonyabbá tétele.

V.2. Alacsonyküszöbű szolgáltatás fejlesztése

A már működő alacsonyküszöbű szolgáltatások szakmai értékelése. Az eredményekre támaszkodva új szolgáltatások kialakítása.

Fontos a telephely kiválasztása szempontjából a célcsoport elérhetőségét figyelembe venni.

Az eredményes, jó minőségű munka feltétele a folyamatosan biztosított képzés és továbbképzés a területen dolgozók számára.

A finanszírozási bizonytalanság és a forráshiány kiküszöbölése érdekében fontos a pályázati lehetőségek felkutatása.

A média segítségével csökkenteni a szolgáltatással szembeni negatív attitűdöt.

V.2.a. Megkereső munka fejlesztése

A veszélyeztetett területekre vonatkozó információk bővítése, a tényleges helyzet feltárása a szolgáltatás szervezésének alapja.

Folytatni kell a rejtett drogfogyasztó populációra vonatkozó kutatást.

A törvényi előírásoknak megfelelő szakmai követelmények mellett igénybe kell venni az e területen gyakorlati tapasztalattal rendelkezők tudását

A finanszírozási bizonytalanság és a forráshiány kiküszöbölése érdekében fontos a pályázati lehetőségek felkutatása.

A média segítségével csökkenteni a szolgáltatással szembeni negatív attitűdöt.

V.2.b. Partí szervíz megszervezése és működtetése

A szolgáltatás biztosításához szakmai szervezet felkutatása.

Szükséges a szolgáltatáshoz szakemberek képzése, igénybe kell venni az e területen gyakorlati tapasztalattal rendelkezők tudását.

Felkutatni és motiválttá kell tenni a szórakozóhelyeket.

A finanszírozási bizonytalanság és a forráshiány kiküszöbölése érdekében fontos a pályázati lehetőségek felkutatása.

A média segítségével csökkenteni a szolgáltatással szembeni negatív attitűdöt.

V.2 c. Drop In helyiség kialakítása

Hazai jó gyakorlatok mellett a külföldi tapasztalatok tanulmányozása elengedhetetlen.

Az infrastruktúra biztosítása érdekében fontos az önkormányzat bevonása.

A finanszírozási bizonytalanság és a forráshiány kiküszöbölése érdekében fontos a pályázati lehetőségek felkutatása.

A média segítségével csökkenteni a szolgáltatással szembeni negatív attitűdöt.

V.3. Önsegítő csoport létrehozása, támogatása

Az önsegítő csoport szervezésére alkalmas személy megtalálása az elsődleges feladat.

Valós szükségletek feltárása szükséges.

Problémát jelent, hogy Miskolcon szinte mindenki ismeri egymást, így az anonimitás nehezen biztosítható.

A média segítségével a csoport igénybevételenek lehetőségét népszerűsíteni.

V.4. Nappali ellátás kialakítása

Az infrastruktúra biztosítása érdekében fontos az önkormányzat bevonása.

Az ellátás kialakításának érdekében elengedhetetlen a valós szükségletek meghatározása, a tényleges helyzet feltárása.

A finanszírozási bizonytalanság és a forráshiány kiküszöbölése érdekében fontos a pályázati lehetőségek felkutatása.

A média segítségével biztosítani a szolgáltatás ismertségét.

V.5. Közösségi tér kialakítása

Közösségi programok iránt elkötelezett, karizmatikus személy megtalálása.

A közösségi tér kialakítása nélkülözhetlenné teszi az önkormányzat szerepvállalásának erősítését.

A finanszírozási bizonytalanság és a forráshiány kiküszöbölése érdekében fontos a pályázati lehetőségek felkutatása.

Fontos az érdeklődést felkeltő programok szervezése.